

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh. Xodjayeva
29-avgust 2025 yil

GLOBALLASHUV VA MA’NAVIYAT

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100 000	-	Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110 000	-	Ta’lim
Magistratura mutaxassisligi:	70111101	-	Ijtimoiy gumanitar fanlarni o‘qitish metodikasi (ma’naviyat asoslari)

Qo‘qon – 2025

Fan/modul kodi GM 2205		O‘quv yili 2025-2026	Semestr 2	kreditlar 5	
Fan/ modul turi tanlov		Ta’lim tili O‘zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya soatlari		Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Globallashuv va ma’naviyat	60		90	150
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o‘qitishdan maqsad – globallashuv sharoitida ma’naviy tahdidlarning ro‘y berish holatlari, ularni amalga oshuvini ta’minlovchi vositalar, uning salbiy jihatlari, shuningdek unga qarshi kurashda ta’lim jarayoni oldidagi vazifalarni chuqur o‘rgatishdan iborat. Fanning vazifalari: - magistrant talabalarga “Globallashuv va ma’naviyat” faniga oid nazariy bilimlarni berib borish; - magistrant talabalarni jamiyat axborotlashuvining globallashuv bilan o‘zaro aloqadorligi, jinoyat globallashuvining usul va vositalarini tahlil eta olishga o‘rgatish; - bo‘lajak targ‘ibotchi mutaxassislarda madaniyat va axloq globallashuvining milliy mentalitetga ta’siri, uning negizida yuz berayotgan turli mazmundagi ma’naviy tahdidlarning salbiy oqibatlari, shuningdek unga qarshi kurash vazifalari va usul-vositalarini tahlil eta olish ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: I – MODUL. Globallashuv ma’naviy tahdidlarning namoyon bo‘lish xususiyatlari 1-mavzu: “Globallashuv va ma’naviyat” fanining predmeti, obekti, maqsad va vazifalari Jahon miqyosida ro‘y berayotgan globallashuv jarayonlari va uning o‘rganishning ilmiy-nazariy zaruriyati. «Globallashuv va ma’naviyat» fanining tadqiqot doirasi, uning maqsad-vazifalari, u xal etishi lozim bo‘lgan dolzaob masalalar. Dunyoning xozirgi mafkuraivy manzarasi. Globallashuvning nazariy asoslari. Globallashuv universallashuv jarayoni sifatida. Globallashuvning asosiy xususiyatlari va namoyon bo‘lish yo‘llari. Globallashuv amalga oshirishining turli xil vositalari. Globallashuv yuz berishida internet, badiiy adabiyot, OAV, ta’lim, hamkorlik va boshqalar. 2-mavzu: Globallashuv sharoitida ma’naviy tahdidlar va ularning sog‘lom e’tiqodga ta’siri				

Dunyoning xozirgi mafkuraviy manzarasi. Globallashuv sharoitida ma'naviy tahdidlarning namoyon bo'lish xususiyatlari, usul va vositalari. Globallashuvning milliy iqtisodiy siyosat bilan aloqadorligi. Globallashuv va dunyoning yo'nalishi masalasi. Globallashuv fenomen sifatida. Globallashuv fenomeni.

3-mavzu. Globallashuvning milliy rivojlanishga o'tkazayotgan ta'siri.

Ma'naviy tahdidlarning sog'lom e'tiqodga ta'siri. Sh.Mirziyoevning 2016 yil 18 oktyabrda IHT TIV kengashi 43 sessiyasida nutqida g'oyaviy tahdidlar masalasi (Ta'lim va ma'rifat- tinchlik va bunyodkorlik sari yo'l). Globallashuvning milliy ma'naviyatga aks etishi

4-mavzu: Milliy ma'naviyatga qarshi tahdidlar

Milliy ma'naviyatga qarshi qaratilgan tahdidlar va ulardan ko'zlangan maqsadlar. Ma'naviy tahdidlarning kelib chiqish manbalari, yo'nalishlari, ko'lam. Ma'naviy tahdidlarga qarshi g'oyaviy tarbiya.

5-mavzu. Milliy ma'naviyatga qarshi tahdidlarning negizlari

Jamiyatning ijtimoiy-siyosiy, madaniy hayotida zamonaviy axborot vositalarining tutgan o'rni va ahamiyati. Axborot texnikasi sohasidagi yutuqlar. Uning mafkuraviy jarayonlarga rivojiga ta'siri: televidenie, radio, kino, kliplar, internet va sh.k. Milliy ma'naviyatga qarshi tahdidlarning negizlari. tarixiy davrlari.

II – MODUL. Ma'naviyatga qarshi tahdidlar va unga qarshi kurash borasidagi vazifalar

6-mavzu: Milliy ma'naviyatga ta'sir o'tkazayotgan jahon axborot tarmog'idagi xurujlar

Jahon axborot tizimi. Jahon axborot tizimi imkoniyatlari. Axborot maydonlari. Jahon axborot tarmog'idagi xurujlar va undan ko'zlangan maqsadlar. Axborot xurujining yoshlar ma'naviyatiga aks etishi. Yoshlarda axborot bilan ishlash ko'nikmalarini tarbiyalash masalalari. Axborot xurujiga qarshi g'oyaviy kurashning institusional tizimi faoliyatini yuksaltirish vazifalari.

7-mavzu: Jahon axborot tarmog'idagi ma'naviy tahdidlar xuruji

Zamonaviy axborot vositalarining maz-mohiyati. Zamonaviy axborot vositalarining turlari. Ijtimoiy tarmoqlarning milliy ma'naviyatga tahdidi. Diniy-ma'rifiy saydlar faoliyati. Zamonaviy axborot vositalari tahdidlariga qarshi turish asoslari

8-mavzu: Yoshlarni internet tahdidlaridan himoyalashning huquqiy asoslari

Global internet tizimi: tushunchasi, mohiyati, imkoniyatlari. Internetning jamiyat hayotining qator sohalarida tutgan o'rni. Internetning ijtimoiy ong shakllanishidagi o'rni. Internetdan tarqatilayotgan axborot ko'lam. Turli ko'rinishdagi tahdidlarning mustaqillikka, barqarorlikka, milliy ma'naviyatga o'tkazayotgan salbiy ta'siri. Internet tahdidlariga qarshi kurashish chora-tadbirlari. Yoshlarni internet tahdidlaridan himoyalashning huquqiy asoslari.

9-mavzu: Globallashuv sharoitida millatni ma'naviy tahdidlardan himoya qilishning nazariy asoslari

Ma'naviy-mafkuraviy jarayonlarning globallashuvi sharoitida millat. Millatning mohiyatini belgilovchi omillar. Millat, milliy ong, milliy o'zlikni anglash tushunchalari va ularning mohiyati. Bu hodisalarning ijtimoiy siyosiy taraqqiyotdagi tutgan o'rni. Milliy qadriyatlar, milliy manfaatlar, milliy madaniyat rivojini ta'min etuvchi omillar. Globallashuv sharoitida millatni ma'naviy tahdidlardan himoyalarning nazariy asoslari

10-mavzu: Milliy ong va milliy o'zlikni anglash millat barhayotligining muhim omili

Ijtimoiy-siyosiy, madaniy, ma'naviy jarayonlarning globalashuvining milliy, etnik jarayonlar rivojiga ijobiy va salbiy ta'siri. Milliy ong, milliy o'zlikni anglash yuksalishi millat barhayotligini ta'minlashning asosiy omili. Milliy ong, milliy o'zlikni anglash yuksalishini ta'min etuvchi vositalar va omillar.

11-mavzu. Milliy ong va milliy o'zlikni anglash sohasidagi qonunchilik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzurida O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashi faoliyatini tashkil etish to'g'risida Qarorida fuqarolarda tarixiy xotira, milliy o'zlikni anglash, yuksak ma'naviyat, xalqning tarixiy an'analari, madaniy merosiga hurmat, mamlakatimiz mustaqillikka erishganligining buyuk tarixiy ahamiyatini yoritish vazifalari.

12-mavzu: Milliy-ma'naviy xavfsizlikni ta'minlashni umummilliy goyaga aylantiruvchi omillar

Ijtimoiy-falsafiy adabiyotlarda havfsizlik tushunchasi tahlili. Iqtisodiy, harbiy, milliy, mafkuraviy, mintaqaviy, xalqaro havfsizlik tushunchalari. Milliy va milliy-ma'naviy havfsizlik tushunchalari. Milliy-ma'naviy havfsizlikni ta'minlash omillari.

Milliy-ma'naviy xavfsizlikni ta'minlashni umummilliy goyaga aylantirishning asosiy omillari.

13-mavzu. Globallashuvning ta'sirlariga qarshi milliy intellektni rivojlantirish.

Globallashuvning salbiy ta'sirlariga qarshi milliy intellektualni rivojlantirish. Milliy-ma'naviy tiklanish takomillashtirib borish. Milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirib borish. Milliy-ma'naviy meros, milliy til masalalariga keng e'tibor qaratish. Milliy-ma'naviy xavfsizlikni ta'minlashda turli ta'lim-tarbiya maskanlari faoliyatini uyg'unlashtirib borish.

14-mavzu: Taraqqiyot strategiyasida xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash sohasidagi ustuvor vazifalar

Xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash sohasidagi ustuvor yo'nalishlar. O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy tuzumi, suvereniteti, hududiy yaxlitligini muhofaza qilish masalalari. Axborot xavfsizligini ta'minlash va axborotni himoya qilish tizimini takomillashtirish, axborot sohasidagi tahdidlarga qarshi o'z vaqtida va munosib harakatlarni tashkil etish.

15-mavzu. Axborot va ta'limning zamonaviy texnologiyalari

Axborot (taqdimot, multimedia texnologiyalari) va ta'limning zamonaviy texnologiyalari (rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari, fanni to'liq o'zlashtirishga yo'naltirilgan texnologiyalar, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari) hamda interfaol metodlar ("Aqliy hujum", "Venn diagrammasi", "FSMU", "Insert", "Akvarium").

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Globallashuv va ma'naviyat" fanining predmeti, obekti, maqsad va vazifalari
2. Globallashuv sharoitida ma'naviy tahdidlar va ularning sog'lom e'tiqodga ta'siri
3. Globallashuvning inqilobiy mohiyati va o'ziga xos xususiyatlari
4. Globallashuv, sivilizatsiya va millat
5. Milliy ma'naviyatga qarshi tahdidlarning negizlari
6. Texnika taraqqiyoti va zamonaviy axborot vositalari
7. Axborot globallashuvi sharoitida internet imkoniyatlari
8. Milliy ma'naviyatga qarshi ichki tahdidlar va ularning amal qilish jarayoni
9. Milliy ma'naviyatga ta'sir o'tkazayotgan jahon axborot tarmog'idagi xurujlar
10. Jahon axborot tarmog'idagi ma'naviy tahdidlar xuruji
11. Yoshlarni internet tahdidlaridan himoyalashning huquqiy asoslari
12. Globallashuv sharoitida millatni ma'naviy tahdidlardan himoya qilishning nazariy asoslari
13. Milliy ong va milliy o'zlikni anglash millat barhayotligining muhim omili
14. Milliy-ma'naviy xavfsizlikni ta'minlashni umummilliy goyaga aylantiruvchi omillar
15. Taraqqiyot strategiyasida xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash sohasidagi ustuvor vazifalar

Amaliy mashg'ulotlar multimediyaga qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
- dokladlar tayyorlash;
- kurs ishi yozish;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;

	- individual va guruhiiy o'quv loyihasi; - keys-topshiriqlarini bajarish; - mavzuli portfoliolar tuzish; - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash; - manbaalar bilan ishlash; - infografika tuzish; - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; - multimediali taqdimotlar yaratish; - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash; - darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash; ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Globallashuv tushunchasi, mohiyati namoyon bo'lish xususiyatlari. 2. Globallashuv sharoitida millatni ma'naviy tahdidlardan himoya qilishning nazariy asoslari. 3. Globallashuv sharoitida ma'naviy tahdidlar va ularning sog'lom e'tiqodga ta'siri. 4. Milliy ma'naviyatga qarshi tahdidlarning negizlari. 5. Zamonaviy axborot vositalari va uning ma'naviyatga ta'siri. 6. Axborot globallashuvi sharoitida internet imkoniyatlari. 7. Milliy ma'naviyatga ta'sir o'tkazayotgan jahon axborot tarmog'idagi xurujlar. 8. Milliy ma'naviyatga qarshi ichki taxdidlar va ularning amal qilish jarayoni. 9. Globallashuv, sivilizasiya va millat. 11. Milliy ong va milliy o'zlikni anglash millat barhayotligining muhim omili. 12. Milliy-ma'naviy xavfsizlikni ta'minlashni umummilliy goyaga aylantiruvchi omillar. 13. Globallashuv jarayonida milliy ong rivojlanishining tendensiyalari. 14. Milliy o'zlikni anglashning globallashuv sharoitidagi xususiyatlari. 15. Harakatlar strategiyasida xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash sohasidagi ustuvor vazifalar. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar). Fanni o'zlashtirish natijasida magistr: • globallashuv tushunchasi, mohiyati, jamiyat hayotida namoyon bo'lish xususiyatlari, globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlari, jamiyat hayotidagi globallashuvning namoyon bo'lish xususiyatlari, globallashuvning ma'naviyatga ta'siri haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) • Globallashuv va ma'naviyat fani oldidagi vazifalar, globallashuv jamiyat hayotida namoyon bo'lish xususiyatlari, jamiyat hayotida

	globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlari, globallashuvning milliy rivojlanishga o'tkazayotgan ta'siri va uning oqibatlari, fan va ta'limning globallashuvi sharoitida g'oyaviy tarbiya masalalari, globallashuv jarayonlarida millat va milliy o'zlikni anglash masalalari, global inqirozlar davrida yuksak ma'naviyatni tarbiyalash vazifalarini tushuntirib bera olish kabi kabi <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma).</i> • “Ommaviy madaniyat” ko'rinishidagi turli ma'naviy tahdidlardan ko'zlangan maqsadlarni anglab yetish, milliy taraqqiyotning ma'naviy-axloqiy negizlari tahlil etish, mafkuraviy immunitet va g'oyaviy kurashchanlikni shakllantirish vazifalarini amalda qo'llay bilish, mutaxassislik fan o'qituvchisining o'quv meyoriy hujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalashtirish, tashkil etish va tayyorlash malakasiga kabi <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak (malaka).</i>
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • interfaol keys-stadilar; (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • amaliy mashg'ulotlar • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. • ijodiy ishlar yaratish
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni, bilimlarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yurita olish va joriy, oraliy nazorati shakllarida berilgan topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha topshiriqlarni bajarish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Jumaniyozov X.S. Nigmanova U.B. Globallashuv asoslari. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Nodirabegim”, 2020. 2. Jumaniyozov X.S., Rasulova A.M. Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Nodirabegim”, 2019. 3. Oblomuradov N. “Ma'naviyat asoslari” fanidan dars o'tishtexnologiyalari –Toshkent: “Iqtisod-moliya” nashriyoti, 2008 yil. 4. Rahimov J. Ma'naviyat asoslari. –Toshkent.: “Ma'naviyat” nashriyoti, 2008 yil. Qo'shimcha adabiyotlar: 5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. –Toshkent: “O'zbekiston” NMIU,2017.

	6. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. –Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU,2018 7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU,2021. – 464 b. 8. Mirziyoyev Sh.M 2020 yil 29 oktyabrdagi “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni // PF-6097-son 9. Mirziyoyev Sh.M Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU,2019. – 400 b. 10. Mirziyoyev Sh.M 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son “Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida” PF-60-son 11. O‘zbekiston Respublikasining Konstitusiyasi. –T.: «O‘zbekiston», 2023. 12. O‘zbekiston Respublikasining «Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida» (Yangi tahrirda) gi Qonuni. –T.: 2021. 13. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida” Qonuni. (O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2016 y., 37-son, 426-modda; 2017 y., 24-son, 487-modda; Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 24.07.2018 y., 03/18/486/1559-son) 14. O‘zbekiston Respublikasining “Terrorizmga qarshi kurash to‘g‘risida” qonuni. (O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 2001 y., 1 -2-son, 15-modda; O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2004 y., 25-son 15. Qosimov B. Milliy istiqlool g‘oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar (izohli, ko‘rgazmali vositalar to‘plami). – T.: “Yangi asr avlodi” nashriyoti, 2001 yil. 16. Erkayev, Abdurahim. E. Ma’naviyatshunoslik. 1-kitob [Matn]. Ma’naviyat ontologiyasi va fenomenologiyasi / A. Erkaev. - Toshkent: “Ma’naviyat”, 2018. - 480 b. Axborot manbalari: 1. http://www.edu.uz–O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi sayti. 2. http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi sayti. 3. http://www.gov.uz– O‘zbekiston Respublikasi xukumat portal. 4. www.pedagog.uz 5. www.apkpro.ru/content/view 6. www.prometeus.nsc.ru/contents/books/slasten www.relarn.ru/conf/conf2007
7.	Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil 29-avgustdagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas’ul: M.Aminova – Qo‘qon DU, Milliy g‘oya va huquq kafedrası dotsent.

9.	Taqrizchi: Mamatov. M.A. – FarDU professori, falsafa fanlari doktori (DSc) M.Karimov – Qo’qon shahar 25-maktab direktori.
----	---